

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. відділу докторантури та аспірантури

Олександр ВОЛКОВ

2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ В СУЧАСНІ ВИЩІЙ ОСВІТІ»

Ступінь вищої освіти доктор філософії

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Спеціальність 073 Менеджмент

Кафедра філософії та україністики

2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Викладання та навчання в сучасній вищій освіті» розроблена відповідно до освітньої програми «Менеджмент морської галузі» для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

Розробники: Вадим ЗАХАРЧЕНКО, доктор технічних наук, професор;

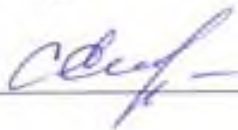
Ірина БРИНЗА, кандидат психологічних наук, доцент.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри філософії та україністики

Протокол від 26 серпня 2024 р., № 1

Завідувач кафедри Ірина ДОННІКОВА

Секретар кафедри Ірина БРИНЗА

Гарант ОНП Сенько О.В.

1. Загальний опис навчальної дисципліни.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Викладання і навчання в сучасній вищій освіті» є засвоєння здобувачами наукового ступеня доктора філософії педагогічних закономірностей управління пізнавальною діяльністю та методології самореалізації як науковців у процесі викладання в закладах вищої освіти; ознайомлення з основними цілями і принципами Болонського процесу, основними інструментами Європейського простору вищої освіти (ЄПВО) та особливостями їх впровадження в системі вищої освіти України.

Мова навчання – українська.

Статус дисципліни – обов'язкова.

Навчальна дисципліна забезпечує набуття перелічених нижче компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Загальні компетентності:

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК04 Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері менеджменту на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК02. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, опрацьовувати наукову літературу з управління та адміністрування та ефективно використовувати нову інформацію з різних джерел.

СК03. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у сфері менеджменту в закладах вищої освіти.

Програмні результати навчання

РН05. Глибоко розуміти загальні принципи та методи управлінських наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері менеджменту та у викладацькій практиці.

РН08. Розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни з менеджменту у закладах освіти.

Статус дисципліни - обов'язкова

Кількість кредитів ЄКТС - 4

Форма підсумкового контролю – **екзамен**

2. Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Успішне завершення програми навчальної дисципліни «Викладання і навчання в сучасній вищій освіті» передбачає здобуття аспірантом наступних результатів навчання:

Знання:

- концептуальних та методологічних засад викладання і навчання в сучасній вищій освіті як професійної діяльності;
- особливостей викладацької діяльності в сучасній вищій освіті;
- психолого-педагогічних засобів формування пізнавальної активності здобувачів вищої освіти до академічної та наукової діяльності;
- основних цілей (завдань), інструментів, принципів та положень Болонського процесу та Європейського простору вищої освіти.

Уміння:

- застосовувати психолого-педагогічні засоби для активізації пізнавальної діяльності;

- засвоювати та генерувати нові знання та педагогічні практики;
- критично аналізувати, оцінювати нові та комплексні ідеї;
- розробляти робочі програми навчальних дисциплін з урахуванням стандартів освіти та рамок кваліфікації;

Комунікація:

- вільне обговорення питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством загалом;
- володіння науковим стилем мовлення у викладацькій діяльності та дослідженнях;
- володіти активними комунікативними техніками при педагогічній взаємодії викладача зі здобувачами;
- виявляти та долати труднощі та бар'єри у професійно-педагогічному спілкуванні викладачів зі здобувачами.

Відповідальність і автономія:

- демонстрація значної авторитетності, інноваційності, високого ступеня самостійності;
- конгруентність академічної та професійної доброчесності, послідовна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності;
- здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

3. Програма, структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Навчальне навантаження (години)			
	Денна форма навчання			
	Кількість аудиторних годин	Лекції	Практичні і семінарські	Лабораторні роботи
Тема 1. Організація навчального процесу у вищому навчальному закладі. Викладач ВНЗ як організатор навчального процесу	4	4	4	х
Тема 2. Психологія комунікативної взаємодії викладача з курсантами. Труднощі та бар'єри в професійно-педагогічному спілкуванні викладачів і курсантів.	8	4	4	х
Тема 3. Психолого-педагогічні засоби формування пізнавальної активності здобувачів вищої освіти до академічної та наукової діяльності. Мотивація діяльності курсантів.	4	4	4	х
Тема 4. Основні завдання, принципи та етапи формування Європейського простору вищої освіти. Документи та основні положення Болонського процесу	4	4	4	х
Тема 5. Нормативно-правова база реформування вищої освіти України відповідно до принципів Болонського процесу. Забезпечення якості вищої освіти.	8	4	4	х
Всього аудиторних годин	40	20	20	х

Самостійна робота (години)	80
Загальний обсяг годин навчальної дисципліни	120

4. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Перелік інструментів, обладнання та програмного забезпечення, використання яких передбачає виконання практичних (семінарських) занять
1	Організація навчального процесу у вищому навчальному закладі. Викладач ВНЗ як організатор навчально-виховного процесу.	Мультимедійні засоби
2	Психолого-педагогічна готовність викладача навчального закладу до освітніх інноваційних технологій, зокрема до ІІІ – технологій.	
3	Психологія комунікативної взаємодії викладача з курсантами. Труднощі та бар'єри в професійно-педагогічному спілкуванні викладачів і курсантів.	
4	Психолого-педагогічні засоби формування пізнавальної активності здобувачів вищої освіти до академічної та наукової діяльності. Мотивація діяльності курсантів .	
5	Основні завдання, принципи та етапи формування Європейського простору вищої освіти. Документи та основні положення Болонського процесу	
6	Рівні та ступені вищої освіти. Освітні та професійні кваліфікації. Рамки кваліфікацій.	
7	Нормативно-правова база реформування вищої освіти України відповідно до принципів Болонського процесу. Забезпечення якості вищої освіти.	

5 Завдання для самостійної роботи

- опрацювання лекційного матеріалу;
- самостійне опрацювання всіх розділів навчальної дисципліни;
- підготовка до практичних занять.

6. Індивідуальні завдання

Види індивідуальних завдань	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Не передбачено навчальним планом		

7. Методи контролю

Контроль навчальних досягнень здійснюється у вигляді поточного та семестрового контролю. Форма семестрового контролю – екзамен.

№ з/п	Результати навчання за навчальною дисципліною	Методи демонстрації	Інструменти, обладнання програмне забезпечення, які використовуються для демонстрації здобутих результатів навчання за навчальною дисципліною
1	Знання: концептуальних та методологічних засад викладання і навчання в сучасній вищій освіті як професійної діяльності; особливостей викладацької діяльності в сучасній вищій освіті; психолого-педагогічних засобів формування пізнавальної активності здобувачів вищої освіти до академічної та наукової діяльності; основних цілей (завдань), інструментів, принципів та положень Болонського процесу та Європейського простору вищої освіти.	Відповіді на запитання теоретичного матеріалу на лекціях та практичних (семінарських) заняттях	Використання ПЗ (Micr.PowerPoint, Padlet), Платформи Zoom, Telegram для онлайн навчання.
2	Уміння: застосовувати психолого-педагогічні засоби для активізації пізнавальної діяльності; засвоювати та генерувати нові знання та педагогічні практики; критично аналізувати, оцінювати нові та комплексні ідеї; розробляти робочі програми навчальних дисциплін з урахуванням стандартів освіти та рамок кваліфікації.	Складання смислових схем за тематикою практики, розробка робочих програм, тестування, виконаних завдань.	Використання ПЗ (Micr.PowerPoint, Padlet), Платформи Zoom, Telegram для онлайн навчання.
3	Комунікація: вільне обговорення питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством загалом; володіння науковим стилем мовлення у викладацькій діяльності та дослідженнях; володіти активними комунікативними техніками при педагогічній взаємодії викладача зі здобувачами; виявляти та долати труднощі та бар'єри у професійно-педагогічному спілкуванні викладачів зі здобувачами.	Залучання методів активного слухання, формування відкритих питань, рефлексії за результатами виконаних завдань (взаємооцінювання, самооцінювання).	Використання ПЗ (Micr.PowerPoint, Padlet), Платформи Zoom, Telegram для онлайн навчання.

4	Відповідальність і автономія: демонстрація значної авторитетності, інноваційності, високого ступеня самостійності; конгруентність академічної та професійної доброчесності, послідовна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності; здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.	Використання методів «перевернутого «проектного «ігрового «рефлексивного «кейсу» та ін..	методів навчання», навчання», навчання», навчання», Використання ПЗ (Micr.PowerPoint, Padlet), Платформи Zoom, Telegram для онлайн навчання.
---	---	--	--

8. Схема оцінювання

Шкала оцінювання ВНЗ	Національна оцінка	Критерії оцінювання
A	відмінно	Здобувач проявляє особливі здатності, уміє самостійно добувати знання, без допомоги викладача знаходить і обробляє необхідну інформацію, уміє використовувати набуті знання й уміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні дарування й похилості
B	дуже добре	Здобувач вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно вирішує справи й завдання в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначно
C	добре	Здобувач уміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; у цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є істотні, підбирати аргументи для підтвердження думок
D	задовільно	Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання й розуміння основних положень; за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких значна кількість істотних
E	достатньо	Здобувач володіє навчальним матеріалом на рівні вище початкового, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
FX	не задовільно	Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу

9. Рекомендована література

Основна:

1. Болюбаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти. К.: Компас, 2017. 213 с.
2. Виноградова В. Є., Юрченко В. І. Психологія вищої освіти: теоретичні та практичні аспекти: навч. посіб. 2-е вид. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 296 с.
3. Натаров В.П. Викладання і навчання: психолого-педагогічний аспект: навч. посіб./ В.П.

Натаров. Одеса: НУ «ОМА», 2019. 164 с.

4. Нісімчук А.С., Падалка О.С., Шпак О.Т. Сучасні педагогічні технології: Навчальний посібник. К.: Видавничий центр «Просвіта»; Пошуково-видавниче агентство «Книга Пам'яті України», 2020. 368 с.
5. Правові засади реалізації Болонського процесу в Україні: монографія / Колектив авторів: Бугров В., Гожик А., Жданова К., Зарубінська І., Захарченко В., Калашнікова С., Козієвська О., Линьова І., Луговий В., Оржель О., Рашкевич Ю, Таланова Ж., Шитікова С.; за заг. ред. В. Лугового, С. Калашнікової: К. ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. 156 с.
6. Прищак М. Д., Залюбівська О. Б. Педагогіка, психологія та методика викладання у вищій школі: курс лекцій. Вінниця : ВНТУ, 2019. 150 с.

Допоміжна:

1. Андрущенко В. Глобальні тренди розвитку освіти ХХІ століття // Вища освіта України. 2019. № 3. С. 15 – 21.
2. Закон України «Про освіту» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Закон України «Про вищу освіту» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
4. Національна рамка кваліфікацій <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>
5. Захарченко В.М., Тимошенко Н.І. Розроблення і впровадження рамок кваліфікацій та стандартів вищої освіти у сфері наук про навколишнє середовище в Україні: аналітичний огляд. / Проект 544524-TEMPUS-1-2013-1-PL-TEMPUS-SMHES - Одеса: НУ «ОМА», 2017. 100 с.
6. Лісабонська конвенція (Конвенція про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_308#Text
7. Національна стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022 – 2032 роки. URL : <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>
8. Рамка кваліфікацій у сфері наук про навколишнє середовище. В.М. Захарченко та інші. Одеса: НУ «ОМА», 2017. 32 с.
9. Рамки кваліфікацій у Європейському освітньому просторі. Навчально-методичний посібник / В.М. Захарченко, М. В. Міусов, Д. Г. Парменова // Проект 544524-TEMPUS-1-2013-1-PL-TEMPUS-SMHES - Одеса: НУ «ОМА», 2017. 88 с.
10. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (укр.) https://enqa.eu/indirme/esg/ESG%20in%20Ukrainian_by%20the%20British%20Council.pdf
11. The Bologna Declaration of 19 June 1999 http://www.ehea.info/media.ehea.info/file/Ministerial_conferences/02/8/1999_Bologna_Declaration_English_553028.pdf
12. Sorbonne Declaration 1998 <http://www.ehea.info/page-sorbonne-declaration-1998>
13. Комюніке конференції міністрів вищої освіти Європи (Берлін, 19 вересня 2003 року) –https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_754#Text
14. ECTS User's Guide https://ec.europa.eu/assets/eac/education/ects/users-guide/docs/ects-users-guide_en.pdf

10. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://lib.onu.edu.ua/> - бібліотека ОНУ ім. І.І. Мечникова
2. <http://www.nbuv.gov.ua/> - бібліотека імені В. Вернадського
3. <http://lib-gv.univ.kiev.ua/> - бібліотека імені Максимовича, КНУ
4. <http://www.filosof.com.ua/> - Інститут філософії ім. Г. Сковороди
5. <http://www.biblioteka.org.ua/> - Українська електронна бібліотека
6. <https://mon.gov.ua/>

7. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>
8. ECTS information
https://ec.europa.eu/assets/eac/education/ects/users-guide/index_en.htm
9. <https://naqa.gov.ua/>

11. Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни

Дата змін	Сутність змін за розділом
1. Серпень 2024 р.	Змінено П.2; 4; 7 Уточнено П. 3